

**Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

Навчально-науковий інститут технічного сервісу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи управління підприємств будівельної галузі»

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи управління підприємств будівельної галузі» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи управління підприємств будівельної галузі» є формування господарсько-фінансових навичок управління підприємствами будівельної галузі.

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	19 «Архітектура та будівництво»
Спеціальність	192 «Будівництво та цивільна інженерія»
Освітньо-професійна програма	Будівництво та цивільна інженерія
Період навчання	Рік підготовки - <u>4</u> й, семестр – <u>8</u> й
Обсяг курсу	3 кредити; 90 год, з них: лекції – <u>30</u> год, практичні заняття – <u>15</u> год, самостійна робота – <u>45</u> год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладачі:	к.е.н., старший викладач Ряснянська Альона Миколаївна

2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – опанування студентами загальних теоретичних та практичних знань, умінь і навичок з управління господарською діяльністю підприємства будівельної галузі та поточної оцінки його фінансового становища.

Завдання дисципліни : підготовка спеціалістів здатних до освоєння та впровадження у практику знань, умінь і навичок з управління господарською діяльністю підприємств будівельної галузі.

Пререквізити дисципліни: базові знання з економіки, математики, інформатики, права.

Компетентності, які студент набуде в результаті навчання:

- здатність ухвалювати обґрунтовані рішення;

- здатність визначати техніко-економічну ефективність типових систем та їхніх складників на основі застосування аналітичних методів;
- здатність розуміти і враховувати правові, соціальні, екологічні, етичні, економічні й комерційні обмеження та ризики, реалізуючи технічні рішення;
- здатність використовувати знання на засадах комерційної та економічної діяльності;
- здатність розробляти плани і проекти, спрямовані на досягнення поставленої мети та зорієнтовані на наявні ресурси.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- аналіз підприємства з точки зору суб'єкта господарювання: загальна характеристика управління та структури;
- ресурси підприємства: основні фонди, оборотні засоби, персонал;
- фінансові кошти підприємства: обігові засоби та засоби обігу, інвестиції;
- організацію діяльності підприємства: виробничий процес та його організацію, інфраструктуру, інноваційні процеси, комерційну та фінансову діяльність;
- економічний механізм функціонування: узагальнюючі економічні показники ефективності виробничої діяльності;

вміти:

- вільно користуватись інформацією для здійснення аналізу стану підприємства будівельної галузі;
- застосовувати отримані теоретичні знання та навички користування нормативною, довідковою та спеціальною літературою для рішення практичних задач з відтворення та використання основних виробничих фондів;
- проведення сучасної кадрової політики,
- користуватися отриманими знаннями для рішення практичних задач з досягнення необхідного рівня якості та конкурентноздатності продукції; ефективності діяльності в умовах ринкової економіки.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання: індивідуальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Управління ресурсами підприємств будівельної галузі												
Тема 1. Основні поняття управління підприємств будівельної галузі	9	3	1			5	11	1				10
Тема 2. Основні засоби підприємств будівельної галузі	12	4	2			6	11	1				10
Тема 3. Оборотні засоби підприємств будівельної галузі	12	4	2			6	11		1			10
Тема 4. Трудові ресурси і продуктивність праці на підприємствах будівельної галузі	12	4	2			6	12		1			11
Разом за змістовим модулем 1	45	15	7			23	45	2	2			41
Змістовий модуль 2. Основні засади управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств будівельної галузі												
Тема 5. Ефективність управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств будівельної галузі	12	4	2			6	11		1			10
Тема 6. Кошторисна документація підприємств будівельної галузі	11	4	2			5	11	1				10
Тема 7. Управління інвестиційною діяльністю підприємств будівельної галузі	10	3	2			5	11	1				10
Тема 8. Управління конкурентоспроможністю підприємств будівельної галузі	12	4	2			6	12		1			11
Разом за змістовим модулем 2	45	15	8			22	45	2	2			41
Усього	90	30	15			45	90	4	4			82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Організаційна структура та форми підприємств будівельної галузі	1	
2	Ефективність використання основних засобів	2	
3	Ефективність використання оборотних засобів	2	1
4	Продуктивність праці на підприємствах будівельної галузі	2	1
5	Аналіз фінансових результатів в системі оцінки ефективності управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств будівельної галузі	2	1
6	Ціноутворення на підприємствах будівельної галузі	2	
7	Ефективність капітальних вкладень та реальних інвестицій	2	
8	Оцінка конкурентоспроможності підприємства будівельної галузі	2	1
Усього годин		15	4

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Сучасний стан підприємств будівельної галузі в Україні	5	10
2	Знос, амортизація та відтворення основних засобів	6	10
3	Нормування оборотних засобів	6	10
4	Оплата праці працівникам на підприємствах будівельної галузі	6	11
5	Методологія організації комплексної оцінки управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств будівельної галузі	6	10
6	Кошторисна документація підприємств будівельної галузі	5	10
7	Особливості управління інвестиційною діяльністю підприємств будівельної галузі	5	10
8	Конкурентна стратегія підвищення конкурентоспроможності підприємства будівельної галузі	6	11
Усього годин		45	82

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за курс - 100 балів.

Оцінка поточного контролю (максимально 60 балів) включає:
відвідування занять – 1 бал за 1 заняття (максимально 24 балів);
виконання практичних завдань – 2 бали за завдання (максимально 16 балів);

модульний поточний контроль – до 10 балів за модуль.

Оцінка підсумкового контролю (максимально 40 балів) включає:
тестовий контроль (включає питання для самостійної підготовки) –
максимально 20 балів;

2 теоретичні питання – максимальна по 10 балів за питання: 10-9 бали - за повну відповідь, що містить взаємозв'язок основних понять та визначень і характеризується логічним та чітким викладенням матеріалу; 8-7 бали - якщо у відповіді допущені не принципові помилки, відсутня необхідна деталізація; 6-5 бали - якщо у відповіді розкрито сутність питання, але допущені невірні тлумачення; 4-3 бали - студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки або якщо у відповіді містяться принципові помилки; 2-0 балів - повністю відсутня відповідь.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок за поточний та підсумковий контроль.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізація політики академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (при пропусценні лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (при пропусценні практичного заняття). При цьому враховується причина пропуску занять: при відсутності за поважної причини відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0, при відсутності поважної причини – 0,5.

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Основи управління підприємств будівельної галузі» студентами спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» першого (бакалаврського) рівня освіти / укл.: к.е.н. Ряснянська А.М. – Харків: ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2020

2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Основи управління підприємств будівельної галузі» студентами спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» першого (бакалаврського) рівня освіти / укл.: к.е.н. Ряснянська А.М. – Харків: ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2020.

3. Економіка підприємництва: підручник / Л.В.Фролова, Р.В. Левкіна та ін.; за ред. Л.В. Фролової. – Одеса: Бондаренко О.М., 2020. – 708 с.

I. Рекомендована література

1. Конституція України
2. Господарський кодекс України. Додаток до «Державного інформаційного бюлетеня про приватизацію». – К. : Преса України, 2006. – № 50 (439). – 175 с.
3. ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Правила визначення вартості будівництва. – [Чинний від 01.01.2014]. – Київ: Мінрегіон України, 2013. – 93 с.
4. ДСТУ-Н Б Д.1.1-2:2013 Настанова щодо визначення прямих витрат у вартості будівництва. – [Чинний від 01.01.2014]. – Київ : Мінрегіон України, 2013. – 93 с.
5. ДСТУ-Н Б Д.1.1-3:2013 Настанова щодо визначення загальновиробничих і адміністративних витрат та прибутку у вартості будівництва. – [Чинний від 01.01.2014]. – Київ : Мінрегіон України, 2013. – 60 с.
6. ДСТУ-Н Б Д.1.1-4:2013 Настанова щодо визначення вартості експлуатації машин і механізмів у вартості будівництва. – [Чинний від 01.01.2014]. – Київ: Мінрегіон України, 2013. – 57 с.
7. ДСТУ-Н Б Д.1.1-6:2013 Настанова щодо розроблення ресурсних елементних кошторисних норм на будівельні роботи. – [Чинний від 01.01.2014]. – Київ: Мінрегіон України, 2013. – 43 с.
8. Економіка підприємства: підручник/ за заг. ред.. Г. О. Швиданенко. 4-те вид., переробл. і доповн. – Київ : КНЕУ, 2009. – 816 с.
9. Економіка підприємства: підручник/ за заг. ред.. С. Ф. Покропивного. - 3-є вид., без змін. – Київ :КНЕУ, 2006. – 528 с.
10. Економіка підприємства : навч. посібник/ за ред.. А. В. Шегди. – К. : Знання, 2005. – 431с.
11. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Й. М. Петровича. – Львів : Магнолія плюс. – 2004. – 680с.
12. Петрова Й. М. / Економіка виробничого підприємства / Й. М.°Петрова, І. О. Будіщева. – Львів : Магнолія плюс, 2001. – 156 с.
13. Рогожин М. П. Економіка будівництва : підручник. – Київ : Кондор, 2003. – 389 с.
14. Шилов Е. Й. Складання кошторисної документації за допомогою укрупнених показників. Навчальний посібник. – Київ : КНУБА, 2005. – 138 с.
15. Экономика предприятия : учебное пособие / Под общ. ред. д. э. н., проф. Л. Г. Мельника. – 2-е изд., испр. – Сумы : ИТД «Университетская книга», 2003. – 638 с. 62
16. Экономика строительства : учебник / под общей ред. И. С. Степанова. – 3-е изд., доп. и перераб. – М. : Юрайт-Издат, 2007. – 620 с.
17. Экономика строительства : учебник для вузов / Н. И. Барановская, Ю. Н. Казанский, А. Ф. Клюев и др./ под ред. проф. Ю. Н. Казанского, Ю. П. Панибратова. – М. : Изд-во АСВ ; СПб. : СПб ГАСУ, 2003. – 368 с.
18. Экономика строительства / Ю. Ф. Симионов [и др.] ; под ред. Ю. Ф. Симионова. – Ростов-н/Д : Феникс, 2009. – 378 с. – (Высшее образование)

19. Наказ Укравтодору №62 від 16.02.2009. Про затвердження «Порядку подання на погодження, реєстрацію та облік індивідуальних ресурсних елементних кошторисних норм»

**Шкала: національна та ECTS і критерії
оцінювання до визначення рівня знань і навичок**

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

«Відмінно» (90-100 балів) – студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

«Дуже добре» (82-89 бали) – студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

«Добре» (74-81 бали) – студент виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

«Задовільно» (64-73 бали) – студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

«Достатньо» (60-63 бали) – студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

«Незадовільно» (35-59 бали) – студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати

причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

Укладач _____ (А.М. Ряснянська)
(підпис)

Завідувач кафедри ПТБД _____ (Р.В. Левкіна)
(підпис)

Голова Науково-методичної
ради ННІ ТС _____ (Н.М. Колпаченко)
(підпис)